

Bewijzen voor het gezag van de Schrift

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel over Calvijns visie dat de Schrift alle menselijke wijsheid te boven gaat. Het 'Sola Scriptura' is één van de pijlers van de Reformatie.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2009) Bewijzen voor het gezag van de Schrift. In: Aan de slag met Calvijn, Bronteksten op school - deel 1 (pp. 41-42) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hoofd/hart
Plaatsingsdatum	2009
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Sola Scriptura, wijsheid, Goddelijkheid van de Schrift

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 9 Bewijzen voor het gezag van de Schrift. Boek I, VIII

Het 'Sola Scriptura' is één van de peilers van de Reformatie. Geen wonder dat Calvijn er veel aandacht aan besteedt om deze peiler als deugdelijk en betrouwbaar neer te zetten. De Reformatie wilde onder geen beding de autoriteit van de kerk als enige betrouwbare peiler hebben. Daarom is in deze brontekst een grondbeginsel van de protestantse leer te vinden. Hopelijk kan het lezen van de tekst ons inspireren om - misschien opnieuw - de waarde van de Schrift bovenaan te stellen.

1.8.1 De Schrift gaat alle menselijke wijsheid te boven

Als hierover geen zekerheid zou bestaan die hoger reikt en sterker is dan welk menselijk inzicht ook, zou het zinloos zijn voor het gezag van de Schrift een bolwerk van argumenten te bouwen, het met de algemene instemming van de kerk te staven of het met andere hulpmiddelen te versterken. Indien dat fundament niet gelegd is, blijft het immers altijd een twijfelachtig gezag. En anderzijds, als we de Schrift eenmaal godvruchtig en overeenkomstig haar waardigheid aanvaard hebben als een zaak die buiten de gewone orde valt, zal alles wat eerst niet het vermogen bezat om ons innerlijke zekerheid daarover te verschaffen en die in ons hart te planten, dan juist een heel geschikt hulpmiddel ervoor zijn. Wonderlijk is het hoezeer het gezag van de Schrift erdoor ondersteund wordt, als we aandachtig nagaan hoe harmonieus en welgeordend het beleid van de goddelijke wijsheid is dat daarin aan de dag treedt, hoezeer wat ons geleerd wordt overal een hemels karakter heeft en nergens een zweem van het aardse vertoont, hoe fraai alle delen met elkaar overeenstemmen, naast andere dingen die al evenzeer geschikt zijn om het aanzien van de Schrift te versterken.

De zekerheid in ons hart neemt echter nog toe wanneer we bedenken dat wij meer door de verhevenheid van de zaken dan door de bekoorlijkheid van de woorden tot bewondering voor de Schrift gebracht worden. Want ook dit is niet buiten de bijzondere voorzienigheid van God om gebeurd, dat de verheven verborgenheden van het koninkrijk der hemelen voor het merendeel in zeer eenvoudige bewoordingen vertolkt werden. Als zij hun luister zouden ontlenen aan een schitterende stijl, zouden goddeloze spotters immers kunnen zeggen dat hun kracht slechts daarin gelegen is. Maar nu de ongepolijste stijl en haast onbeholpen eenvoud van de Schrift meer ontzag oproept dan de welsprekendheid van welke redenaar ook, kunnen we toch alleen maar tot het oordeel komen dat de kracht van de waarheid in de Heilige Schrift zo groot is dat zij geen kunstige taalvormen nodig heeft? Niet zonder reden betoogt de apostel dus dat het geloof van de Korinthiërs gefundeerd was in de kracht van God en niet in menselijke wijsheid, omdat zijn prediking onder hen niet door overredende woorden van menselijke wijsheid ingang gevonden had, maar door de betoning van de Geest en van kracht. Er is immers geen twijfel aan de waarheid meer mogelijk wanneer zij, zonder ondersteuning van buitenaf nodig te hebben, zelf voldoende kracht bezit om zich staande te houden.

Hoe kenmerkend dit vermogen voor de Schrift is, blijkt wel hieruit dat geen enkel menselijk geschrift, al is het nog zo fraai van stijl, ons op dezelfde manier kan aangrijpen. Lees

Demosthenes of Cicero, lees Plato, Aristoteles of een willekeurige andere schrijver uit dat gezelschap. Zij zullen je - ik erken het - buitengewoon bekoren, behagen, ontroeren en meeslepen. Maar als je je vervolgens zet tot de lezing van de Heilige Schrift, zal zij je - of je dat nu wilt of niet - zo levendig aangrijpen, zo in je hart doordringen en zo je diepste innerlijk in beslag nemen dat de invloed die de redenaars en wijsgeren uitoefenen, vergeleken bij de diepe indruk die zij maakt, bijna geheel in het niet verdwijnt. Blijkbaar is er in de heilige geschriften een soort goddelijke levensadem dat zij alle gaven en bekoorlijkheden van wat mensen voortbrengen zo ver te boven gaan.

Vragen:

1. Waar zou Calvijn op doelen als hij zegt dat de eerste geloofwaardigheid te vinden is in de beschrijving van de Goddelijke wijsheid?
2. Hoe zou Calvijn de 'haast onbeholpen eenvoud' van de woorden in de Schrift bedoeld hebben?
3. Hoe ga je er in de praktijk mee om als leerlingen de Bijbel hoogdravend van stijl en moeilijk te begrijpen vinden?
4. Wat betekent het voor je dat, volgens Calvijn, de Schrift je raakt en meeneemt en wat betekent dat voor je christen-zijn?
5. Mag je je als leraar laten inspireren door niet christelijke boeken als bijvoorbeeld van Plato?
6. Kunnen we ons iets voorstellen bij de zin dat de Heilige Schriften iets Goddelijks ademen? Hoe geven we dat gestalte in het Bijbelonderwijs?
7. Hoe kunnen we die Goddelijkheid van de Schrift in onze beroepspraktijk door laten klinken?